

Skilagóður undirgrundarpolitikkur

Oddagrein

Tað var ein skilagóður avgerð, sum tingið tók, tá tað gjørdi av at geva loyvi til kanningar av fýr oyksu undirgrundini. Tey úrslitini, sum fyriliggja av hesum kanningum, tykja nú at koma okkum til hjálpar í einum øðrum stór- og álvarsmáli, nevniliga mar knaósemjuni við Bretland - um so er, at meting okkara er røtt.

Tað kom rættiliga óvart á okkum, tá bretar fyrir nøkrum árum síðani bráðliga gjørdu krav uppá ein stóran part av landgrunninum, onkunsæði heilt inn at klettinum. Hesi krav komu um nøkumlunda somu tíð, sum eitt fyrrverandi alment bretskt oljufelag, BP fann stóran oljuekeldur beint við fýr oyksa markið. Tá Sosialurin fyrir nokrum árum síðani setti bretska samráðingarlíðar ánum, David Anderson, spurin, um ikki samband var millum bretska krøvini og ta nýggju vitan, sum bretska oljufelag hövdu um okini nær Føroyum, visti hann hesum aftur. Tað er tó okkara meting, at her var eitt samband, og tað fer at koma fram ein dag.

FØROYINGAR hava - og tað hevur verið rætt - valt ikki at slaka fyrir bretska krøvum. Í dag siggja vit, hvussu skilagott tað var, at vit ikki lótu okkum ræða av pástandinum um, at oljufelagini fóru at venda okkum baki, um ikki ein skjót semja vart gjørd við bretar um markið. Sjálvandi vónaði bretska stjórnin, at henda ræðumyndin fekk fastar tøkur á okkum og fekk okkum at skriva undir eina semju. Tað gjørdi hon ikki. Um somu tíð sum vit hildu fast um, at miðlinjar er undirgrundarmark, góvu vit so útlendskum oljufelagum loyvi til at gera kanningar. Og okkara oljumyndugleikar gjørdi rætt, tá teir settu sum treyt fyrir kanningunum, at tær skuldu ikki bert fenna um tey tá mettu mest spennandi okini við merkið. Kravið var, at eisini onnur oki við Føroyar skuldu kannast.

Í dag siggja vit so úrslitið av hesum skilagóða olju- og marknapolitikki. Nú koma kanningarúrslitini hjá oljufelagunum okkum bráðliga til hjálpar í mar knastríðnum við Bretar. Hesar seinastu dagar hava umboð fyrir tvey stór oljusamtøk, ið hava verið sera virkin á føroyskum oki, te. AMG-samtakið og Ámerada bólkurin, greitt frá, at føroyingar nýtast ikki at bera ótta fyrir, at ein framtíðar oljuútvikling skal vera bundin at teimum sokallaðu umstríddu okjunum. Kanningarnar vísa, at nógva staðni á føroyska landgrunninum og eisini uttan fyrir tey umstríddu okini, eru góðir møguleikar at finna olju og gass. Tvs. at vit eru bráðligaliga sloppir úr teirri spennitryggu - tí høfti - sum vit hava verið í mótvægis Bretlandi, har tað mestsum bara hevur snúð sum um oljuútlit báðumegin merkið.

UM so er, at okkara niðurstøða er røtt, so kann ikki sigast annað enn, at vit í hesi so tyðandi fasuni av oljuútviklingunum hava borið okkum rætt at. Filosofin um at brúka ta neyðugu tíðina til samráðingar nar og ikki leypa framav fyrir lotuvinnings skyld og undir trýsti hevur verið røtt. Tí standa vit í dag við nógva betur kortum í hondini mótvægis bretum enn fyrir bert fáum árum síðani. Løgmaður og eitt samt bakland hav á ríkið rætta politikkinn. Nú nýtast vit nevniliga ikki at ganga uppá akkord longur og bera ótta fyrir, at oljufelag heldur fara aðrastaðni orsakað av eini óloystari marknatrætu. Tað er tí eitt skilagott taktiskt útspæl, tá oljumyndugleikarnir nú biðja oljufelagini fyrilíðs biðja uppá okini við Føroyar. Hetta kann vera enn ein góður trumfur í hondini hjá okkara samráðingarfólkum.

VÍSIR tað seg, tá freistin er úti tann 5. desember, at nógva oljufelag vilja gera illogur í føroyskum oki uttan mun til, um marknatrætan er loyst ella ikki, tá hava drúgvu samráðingar nar ikki verið til fánýtis. Vit sanna tá orðini hjá samráðingarlíðar ánum, Árna Ólafssyni: heldur eina góða loysn enn eina skjóta loysn. Teoriurnar hví danir „góvu“ okkum undirgrundina eru nógvar. Her er so enn ein! Við at fáa gongd á oljuleit-ingina skuldu so møgulig positiv úrslit á fýr oykskum oki seta okkum í eina betri staðu mótvægis bretum í samráðingunum og eisini forða okkum í at taka eina ov skjóta avgerð, sum bara byggi á avmarkaða vitan.

Sosialurin

Lesarabræv

Suðuroyar sunnara helvt í læknaløysi

Meðan læknar og sjúkraisystar keglast norðuri í Havn um leiðsluháttin á Landssjúkrahúsinum, ræður tann fullkomni ruðuleikin á læknaviðurskiftunum í Suðuroyar sunnara helvt.

Hóast ávaringar frá læknunum um at støðan skjótt kundi gerast tann, at eingir læknar fást til útjádaraokini í Føroyum, so hava avvarðandi myndugleikar ikki lást um vón. Ongar ábøtur eru gjørdar til tess at fáa læknarnar at støðast, og úrslitið er tí vorðið haretir.

Ein lækni fyrir og annar eftir sigur seg úr kommunulæknastarvi sínum, og seinasta dømi í so máta er kommunulæknin í Vági, Óli

Bech, ið hevur fingið starv á donskum sjúkrahúsi. Hetta hevur so ført við sær, at í dag hava vit ongan kommunulækna í Suðuroyar sunnara helvt.

»Meðan eingin lækni er í Vági, verður víst til læknarnar á Tvøroyri«, hesi er boðini ið telefonsvararin í læknaviðskiftunum í Vági gevur viðskiftafólkunum, tá ringt verður til lækna. So státt eru vit suðringar sunnan fyrir Hovseggi fluttir nógva ár aftur í tíðina, tá um lækna hjálpari.

Meðan Útvarpið og bláðini nærum tíma fyrir tíma hava fylgt gongdina á Landssjúkrahúsinum, tykist tað ikki sum um hesir fjøl-

miðlar hava sama áhuga fyrir læknaviðurskiftunum í øðrum pørtum av Føroyum. Okkurt hissini prát við fyrr. kommunulækna hevur tó verið, men einki hevur verið gjørt at fáa uppspur, hví ongar ábøtur verða gjørdar á læknaviðurskiftunum úti um landið.

Frá avvarðandi myndugleikum í Havn verður sagt, at ein nevnd arbeidir við at endurskoða kommunulæknaskipanina. Henda nevndin hevur nú sitað og tugt yvir heusm máli í árávis, meðan læknaðminni runt landið tømast fyrir kommunulækna.

Eins og øll onnur kunnu vit ið, búgva í Suðuroyar

sunnara helvt, gerast sjúk, eins og onnur kunnu vit eisini hava tørv á skjótari lækna hjálpi, og tað eigur at verða ein tryggjaður rættur í einum nútíðarsamfelagi, at fólk hava møguleikar at venda sær til egnar lækna.

Vit eru borgarar í hesum samfelagnum við somu skyldum, men eisini við somu rættindum, sum aðrir føroyingar. Tí krevja vit at Heilsuverkið fær skil á læknaviðurskiftunum í Suðuroyar sunnara helvt, bein-
eigin.

Dánjal Bjarkhamar

Opið bræv til Pál Weihe

13. august 96 fekk eg eina dóttir á Landssjúkrahúsinum. Av tí at barnið var ov tíðliga føtt, var annar av teimum báðum barnalæknunum tað mesta av tveimum samdøgum hjá hesum barni, líka til hon var komin á Ríkissjúkrahúsið.

Tá nýddist barnalæknin at fara at sova, tí hon hevði vakt hjá barninum í meira enn 48 tímar, og aftaná skuldi hon í feriu.

Hví eg stigi alment fram í blánum for at siga frá hesum?

Jú, tí sami lækni hevur frá 1. januar biðið um farloyvi,

og ikki er søkt eftir øðrum barnalækna í staðin. Eftir í Føroyum verður tá ein barnalækni, sum umframt at skula røkja vanligu barnadeildina við børnum innløgð við infektions- og virussjúkum, børnum við krabbameini, hjarta-, maga- og tarmsjúkum, brokk og lungnasjúkum, eisini skal taka sær av t.d. børnum við D.A.M.P., børnum við psykiskum trupulleikum o.s.v.

Eisini skal sami lækni vera á føðideildini og gera tær vanligu fyrirbyrgjandi kanningarnar av nýføðing-

um. Og er tað ein torfør føðing, skal hann vera hjástaður og vera hjá ov tíðliga føddum børnum ella børnum við hjartafeili, sum beinanvegin skulu flytast á Ríkissjúkrahúsið. Haraftrat kemur so tað uppfylgjandi arbeiddi við P.C.B. kanningunum.

Ein lækni hevur vanligu átta tímars arbeidsdag og rætt til frígongu og feriu.

Fyri mær at siggja merkir hetta, at tú ikki trygt longur kann føða á sjúkrahúsinum í Havn. Har eru læknar, men ikki barnalæknar. Tað fer eisini at hava við sær, at

fleiri børn enn nú verða flutt á Ríkissjúkrahúsið, og familjur við smábørnum kunnu í longri tíð ikki vera saman. Tað verður sagt, at børni eru Føroya gull. Um so er, er prísurin á gulli ógvuliga lágur.

Mitt bræv skal eisini skiljast sum ein innilig áheitan á foreldur um at taka undir við kravinum um at fáa somiligar umstøður á barna- og føðideildini á Landssjúkrahúsinum.

Nina Dahl
Ovaragota 62
188 Hoyvík

Stunder med Rabarbara

Á Reyni, 3.10.96

Nu, da undertegnede, har haft hyggelige oplevelser, i forbindelse med film-optagelserne, vil jeg gerne, som eneste beboer på Tinganes henlede opmærksomheden på de forhold, der råder på Tinganes.

Fuldstændig uforståelige forhold, på vegne af ham fra Østerø, Hildubergs afsky for de århundrede gamle bygninger på Næsset, har inspireret til disse bogstaver.

Nu da filmoptagelserne har taget en ende, og man føler at en 18. århundrede ved at blive væk igen, er det med et vist vedmod man iagtager, at man er ene igen. Filmfolkene, der fyldte så meget, blev væk!

Den spidiøst tænkende »forstjorte« på Næsset, (jovrigt fra Østerø), har gjort det

til sit livs opgave, at affolke Næsset. Og det på den grusomme facon, at alle beboerne er flyttet på grund af kulde, samtidigt med at Portugalið, der i forgangne tider havde ca. 30 beboere, nu huser en arkitekt, samt hendes skriver.

Alle de øvrige huse, der er 6 i alt, er ubeboede, undertagen Skansagarður, der er befolket med en kaffe-klub, kaldt Kiwanis - 1000 kr om måneden med olie og belysning!

I min alenched, vil jeg derfor gøre opmærksom på at jeg ikke synes, at »forstjorte« bygdeslige natur, er særlig velkommen på Næsset. Alle disse huse, der rummer så megen historie, varme og hygge, ligger nu som et skændsel, særdeles i betragtning af, at det nok er Nord-Atlantens mest attraktive museum.

De 5 mennesker, der beboede Kåkahuset, Fútahuset, Juul Olsens etc. er alle flygtet, da de ikke har fået mulighed for at få lagt ind, den fjernvarme, som er dimensioneret og atlet at skule le forsyne nævnte huse.

En stor skam, at en person

(fra Østerø) sådan med sin bemyndigelse, kan lægge sin kolde hånd over et af verdens hyggeligste kvarterer, og af-folke nabolaget, bare på grund af sin enfoldige facon!

Michael Müller

heim - ella út í heim
tað greiða vit...:

033 32 75 85 Svarar
ALT SAMDØGURIÐ

FØROYA FERÐIR

Vester Førmagsgade 4-6, 1606 København V
Tlf. 33 32 75 85 - Fax. 33 32 75 80